

A jövő szakembereiért

Az országos nevelési konferencia után

Hazai és külföldi felsőoktatási szakemberek gyűltek össze október utolsó napjaiban a Budapesti Műszaki Egyetemen, hogy a III. Országos Felsőoktatási Nevelési Konferencián a szakképzés folyamatában megvalósuló nevelőmunkát elemezzék, hogy megvitassák és elfogadják a korszerű szocialista szakemberképzés irányelveit. A háromnapos tanácskozás első és utolsó napján plenáris ülésekre került sor, míg a második munkanapon különböző szekció üléseken tárgyalták — vitaindító referátumok, vélemény — és tapasztalatcsere alapján — a nevelőmunka specifikus kérdéseit. Intézményeink több képviselője részt vett a konferencián. A szekció ülések vitáiról, tanulságairól kérdeztük meg véleményüket.

Több önállóságot a hallgatóknak!

A tudományegyetemi szekcióban elhangzottakról dr. Serfőző Lajos, a JATE oktatási rektorhelyettese nyilatkozott.

Elmondta, hogy többek között sokat beszéltek a tanszéki kollektívák szerepéről az oktatás korszerűsítésében. Arról, hogy az intézeteken belül ebben a kérdésben is közös nevezőre kell jutni. Nem lehet külön beszélni tanításról és nevelésről. Olyan oktatómunkát kell végezni, amelynek nevelési funkcióit tölti be. Az emberformálás legyen mindig a cél, még akkor is, ha eszköze nem a direkt nevelés.

Sok esett továbbá arról, hogy az oktatással kapcsolatos kérdésekben milyen fontos és szükséges a hallgatók véleményét kikérni és ismerni. Lényeges, az önálló alkotótevékenységre nevelést szorgalmazni. A régi és jól bevált formákat (diákkörök, szakdolgozat, kiscsoportos foglalkozás) szükséges új tartalommal megtölteni és felhasználni — akár egyenként is — a hallgatók megismerésére, képességeiknek, tehetségüknek felismerésére, világnézetüknek alakítására. Ehhez a gondolatokhoz kapcsolódott a szekció egyik fontos kérdése, miszerint a tanítás folyamatában nemcsak az a lényeges, hogy az oktatók át tudják adni az anyagot, hanem arra is kell törekedni, hogy a hallgatók minél jobban, minél mélyebben el is tudják azt sajátítani. Ez volt egyébként a szekció kiemelt és legtöbbször vitatott pontja. Itt hangzottak el olyan vélemények is, melyek nagyobb hallgatói önállóságot hangsúlyoztak ezen a téren is. Vagyis — mint néhányan javasolták — már a képzés elején döntse el a hallgató, hogy mihez van kedve, tehetsége, mivel foglalkozna legszívesebben. A vita során kristályosodott ki az a vélemény is, hogy ez ilyen mértékben azért nem helytálló. Hiszen az egyetemre kerülő 18 éves fiatal nem mindig tudhatja eldönteni, hogy mihez van képessége. Erre is nevelni kell. Úszni kell megtanítani a fiatalokat — ahogy egy találó hasonlattal próbálta megmagyarázni dr. Serfőző Lajos — az alapúszásra, hogy elemüknek érezzék a vizet. Aki azután az alapúszáson kívül más úszásnemet is el akar sajátítani, annak legyünk segítségére.

Elsíkkad a hivatástudat?

Sok hasznos megállapítás hangzott el, értékes tapasztalatsere volt. — Summázta egy mondatban az orvosegyetemi szekció-ülés tanulságát dr. Kulka Frigyes egyetemi tanár, a SZOTE Nevelési Bizottságának elnöke. Majd kiemelte az ott elhangzottak közül a legfontosabbakat:

Oktatni és nevelni csak azt lehet, akit ismernek. Ezért kell harcolni az elszemélytelenedett oktatás ellen, minden alkalmat meg kell találni, hogy oktatók és hallgatók ismerjék egymást. A tanszékeknek és évfolyamoknak legyen direkt kapcsolata, ne csak vizsgán találkozzanak az oktatók és hallgatók.

A nevelési tevékenység fő súlya az elsőévesekkel való foglalkozásra essen. Meg kell például vizsgálni azt, hogy a felvételi körüli nagy álmok: a kötelesegtudat, a hivatástudat miért síkkad el később?

Miért lazul a tanulási morál, miért csökkennek az ambíciók negyedéves korban? Tényleg az elhivatottság síkkad-e el, vagy valami befolyásolja ezt? Az oktatási rendszer megváltoztatásával, gyakorlatibbá tételével, a gyógyító munkában jobban érdekeltté téve a hallgatókat vajon nem lenne ez elkerülhető?

A tudományág specializálódása ne érvényesítse hatását az alapszakmák oktatásában. Ha a hallgató már tanulmányai során nem az egész embert nézi — éppen a túlzott specializálódásnál fogva megnő egy-egy szerv jelentősége — akkor elvesz az egész ember gyógyításának feladata.

A klinikai tárgyak oktatásánál az orvosi hivatásra való nevelésnek nagy lehetősége van. Ezt jobban ki kell használni. Ott tanulgatják meg a medikusok az orvos—beteg, az orvos—nővér, az orvos—asszisztens kapcsolatának helyes értékelését. A klinikákon kívül az általános orvosképzésbe a rendelőintézeteket és kórházakat is be

lehetne vonni. Ezek azok a helyek, ahol a speciális és súlyos betegek mellett találkozhatnak olyan mindennapi esetekkel, amelyekkel az egyetem elvégzése után sokkal gyakrabban kerülnek szembe.

Törekedni kellene az integrált, vagy legalább koordinált oktatás megvalósítására. Vagyis a klinikai tárgyakat oktató tanszékek egy-egy szervrendszer közel azonos időben tárgyalhatnának. Előfordul továbbá, hogy különböző tanszékek egyes betegségek gyógyításáról különbözőképpen vélekednek. Jó lenne, éppen a koordinált oktatás érdekében, ilyen kérdésekben legalább megközelítőleg azonos véleményt kialakítani.

Nevelni — de felnőttként

Mielőtt a pedagógusképző szekció tapasztalatairól számolt volna be Hege-dus András, a főiskola főigazgatója, elmondta, hogy bár a nevelési konferencián ez alkalommal is olyan program volt, amely a pedagógusképző intézményeket évek óta foglalkoztatja, mégis lényeges és hasznos tanácskozás volt.

Ebben a szekcióban is a szaktudomány és a nevelés összefonódásának kérdése volt a leglényegesebb gondolat. Hozzáteve azt, hogy amikor a nevelés szükségességét hangsúlyozták, akkor nem a szaktudományi érdekek és értékek leszállítására gondoltak. Minden oktatónak egyúttal a nevelés szakemberévé is kell válnia. Mert nem igaz az a sokak által hangoztatott elképzelés, hogy felsőfokú intézményekbe kerülő hallgatókat már nem kell nevelni. Nem autonóm egyéniség egy 18 éves fiatal, őt is nevelni kell. Nevelni, de nem gyerekként, hanem felnőttként — ez a felsőfokú nevelés lényege.

A pedagógusképző intézményeknek ezen a területen van még egy pluszfeladata: a pedagógussá nevelés. Ehhez nyújt segítséget a főiskolákon már elkészített nevelési program, amelynek helyes értelmezéséről és alkalmazásáról szintén sok szó esett. A tévedések elkerülése végett a nevelési programmal nem receptet kívánnak adni — ezt nem is lehetne —, hanem a nevelés különböző területeinek sok lehetőségét kívánják tudatosítani az oktatók között. Módot kell adni a hallgatóknak, hogy megismerhessék ezt a programot, hogy ők is megtudják, milyenné akarják formálni őket.

Olyan kérdéseket tárgyalt a szekció, amely a szocialista tanár—diák-viszony kialakításához nyújtott segítséget.

A III. Országos Felsőoktatási és Nevelési Konferencia tapasztalatait — ahogy a megkérdészetek elmondták — intézményeink tanszékei, szakcsoportjai, oktató kollektívái feldolgozzák, irányelveit a sajátos helyi körülményeknek és szükségleteknek megfelelően hasznosítják.

S. N. E.

Nem arisztokraták, „csak” kiváló kollégisták

Egy csendes évforduló ürügyén

Régen is, napjainkban is, mintha egy kicsit misztifikáltak volna — az egyszerű egyetemi polgár, az egyszerű kollégista számára valahogy homályos sejtésű titkokat takart „fogalom” volt az „Eötvös kollégista”. A mindenkori hallgatók között éltek a Szegedi Tudományegyetem Eötvös Lóránd Kollégiumának tagjai — mégis, mintha egy kicsit feljebb éltek volna a többi hallgatóknál. Voltak, talán még most is vannak — akik „arisztokratáknak”, „kivételezett elitnek” tartják őket. Igazuk lenne az így vélekedőknek? Hogyan is élnek, dolgoznak valójában az Eötvös kollégisták? Mit jelent a kollégium tagjának lenni? Vannak-e, s milyenek a másfél évtizede újjászervezett kollégium hagyományai?

Ezekre a kérdésekre kerestem választ a JATE Eötvös Lóránd Kollégiumában.

Tizenkét TTK-s, hat bölcsész és három jogász fiúval, a jelenlegi kollégistákkal, a régi és az új igazgatóval, dr. Grassely Gyula és dr. Huhn Péter professzorokkal idéztük fel a szegedi Eötvös hagyományokat.

A régi szakkollégium

1931-től indultunk — Huhn Péter egyetemi tanár visszaemlékezésével. Ekkor alapították ugyanis a szegedi Eötvös Lóránd Kollégiumot, az akkori Matematika és Természettudományi Kar tanárjelölt hallgatói számára, azaz a céllal, hogy neveljék széles látókörű, elsőrendűen képzett középiskolai tanárok legyenek. Kik kerülhettek be? Csak azok, akik jeles tanulmányi eredménnyel rendelkeztek és a felvételi vizsgán is megfeleltek. A kollégium tagjai kötelesek voltak résztvenni a szaktantárgyakból tartott „házi” heti 2—3 órás speciális előadásokon és szemináriumokon: két idegen nyelvet kellett tanulniok. Az előadásokon és a

szemináriumokon az akkori egyetemi oktatás hiányosságait pótolgatták, a kollégiumban hallottak például először a relativitás- és kvantum elméletéről és más alapvető disciplinákról. Elsőrendű előadók, szemináriumvezetők, házi szakkönyvtár, műhely segített a régi Eötvös kollégistáknak — illetve egymást segítették. Két ágyas szobákban rendszerint egy alsóbbéves és egy felsőbbéves élt együtt, akik azonos szakon tanultak. Ez szakmai összesség-döntséget jelentett, egymás állandó ambicionálását, a tapasztalatok intenzív átadásának olyan pozitív példáját eredményezte, amely követendő példa a jelen kollégisták számára is!

A kollégium kiváló szakmai felkészültségű végzett tagjainak többsége valamelyik egyetemi tanszékre vagy más tudományos intézetbe került, nem lett középiskolai tanár — így nem teljesíthette (illetve lényegében alaposan túlteljesítette) célkitűzéseit a régi Eötvös kollégium, amelyet 1945-ben felszámoltak, s csak

Évtizedes pauza után

1956. őszén, dr. Grassely Gyula kezdeményezésére szervezték újjá. A régi alapszabály-tervezet szerint a célja, hogy „az egyetemi ifjúság soraiból a leginkább arra érdemeseknek, megfelelő szakmai vezetés biztosításával, az egyetemi képzésen túl fokozottabb lehetőségeket nyújtson tanulmányaikban való elmélyülésükhöz, az önálló tudományos gondolkodás, az egészséges kritikai szemlélet kibontakozásához...”

A marxizmus-leninizmus elvi talaján szilárdan álló, a néphez hű, a szocializmusért önzetlenül dolgozni kész, jól képzett szakemberekké válhassanak...”

A rektorátus által kiírt pályázatnak és a felvételi vizsgák követelményeinek eleget téve az első évben az Állam- és Jogtudományi Karról 1 nő és 4 férfi hallgató, a Bölcsészettudományi Karról 1 nő és 5 férfi hallgató, a Természettudományi Karról 1 nő és 8 férfi hallgató került az Eötvös Lóránd Kollégiumba. Számukra a karok egyes oktatói óradíj nélkül tartottak az első években összesen 9, heti két-két órás szakkollégiumot és nyelvtanfolyamokat.

Az új Eötvös arculata

Egészséges közösségi szelleme arra ösztönözte és ösztönzi azóta is, immár hagyományként az itt lakókat, hogy igyekezzenek mind szakmai, mind az egyetemi közéleti munkában aktív magot képezni. — A mostani Eötvös kollégisták — mint azt a késő estebe hajló hosszú beszélgetésünk alatt bizonygatták — tudják, hogy az említett célkitűzéseknek megfelelő létüket csak saját eredményeikkel, az egész közösség összefogásával tudják igazolni. Természetesen példaképek számukra az „új Eötvös” eddigi tizenöt éves fennállása alatti időszakából a legkiválóbb volt kollégisták. Az általuk alapított hagyományok viszik előbbre a mostaniakat, akik maguk gondoskodnak utánpótlásról, mintegy beajánlva a kollégiumba maguk helyett az általuk legjobb képességűnek vélt alsóbb évfolyamosokat. A jó alapfelkészültségű, ambiciózus tagok egymást ösztönzik eredményeikkel. Mint a fiúk elmondták, nagyon egészségesen hat az, hogy ebben a kis közösségben együtt élnek, dolgoznak a három kar hallgatói. Úgynevezett „családi beszélgetések”, sokszor éjszakába nyúló viták, mindenki számára hasznosak és éppen a szerintük méltatlanul rájuk fogott szakbarbárság elleneszerel. A tanulóban spontán elkezdődött beszélgetések eredménye az, hogy az itt élők állandóan betekintést nyerhetnek más szakos társaik tudományába, problémáiba, — ezáltal szélesebb látókörre, egészségebb gondolkodásmódra tesznek szert. A saját elhatározásukból a tanszékeken és a diákkörökben vezetett önálló tudományos többletmunka mindannyiukat állandóan ösztönzi még több vállalására. Erőse érzelmi közönséget alakított ki a családias életmód — például a hagyományos kollektív főzések és nagy evések — bizonyos fokban vett lokálpatrióták az itt élők.

Akik, mint kifejezésre juttatták önjukban a beszélgetés vége felé: „elváruják a régi Eötvös kollégistáktól, hogy belessék az orrukra a maiak életébe” — legyenek végzés után is kíváncsiak az újabb generáció életére, munkájára, találkozzanak velük rendszeresen. Ahhoz, hogy ez a kíváncsiság megvalósuljon, a mai kollégisták most megteszik a kezdeti lépést. Különösenben dobra nem vert jubileumi házi összejövetelre invitálják hamarosan az Eötvös Lóránd kollégium valamennyi eddigi tagját. A nem „arisztokrata, elit”, de kiváló kollégisták csendes ünneplését lapunk — amelynek régebbi külső munkatársai között is számos Eötvös kollégista volt. — szeretettel köszönti.

SZ. M

Harmincezer téglá

Hetvenöt folyóméter, azaz 111 köbméter cementes habarcsba ágyazott 50 centiméter vastag falat bontottak ki 32 nap alatt. A TTK-sok 14 ezer, a bölcsészek 10 ezer, a jogászok 4 ezer, az oktatói KISZ alapszervezet tagjai

2 ezer téglát tisztogattak le. Feszítővasakkal és nagy kalapáccsokkal vasbetonlépcsőket vertek szét. Sok-sok kubikos talicska törmelékét toltak ki a felszínre, hogy tájuljon a pince.

Többségükben igazán lelkesen és becsületesen végezték a munkát azok közül, akik eddig dolgoztak — vonta le érdeklődéseimkor a következtetést a fent említettekkel kapcsolatban *Hajós János* bácsi, a JATE KISZ klubja építkezésének irányítója. Annál inkább dicséret illeti az ifjúságot, mert nagyon nehéz fizikai munkát végeztek. Külön elismerést érdemel közülük a bölcsészek *Laczó Agnes* vezette talicskás lánybrigádja, azok a jogásztűk — *Lánczi Ferenc, Feltér László, Maklári János, Makk Miklós, Kamarás György* és *Fábián Ferenc* — akik vasbetonlépcsőket bontottak. Derekasan helytállt a TTK-sok közül például *Bozókai Ferenc, Merényi Erzsébet*, a fiatal biológus és vegyszertudatók, valamint a velük többször dolgozó *dr. Szilágyi Károly*. Köszönet illeti azt a 21 vietnámi hallgatót is, akik önként ajánlkoztak és november 6-án sokat dolgoztak itt.

Summa-summárum, János bácsi, illetve a KISZ bizottság klubépítési felelőse *Dóbi Sanyi* igen elégedettek az eddig végzett társadalmi munkákkal. A nehezen túl vannak, ha a padlózatot nem kell felbontani, akkor már nem lesz lényegében nehéz fizikai munkája az önkéntes építkezőknek, s mintegy két és félhéttel megelőzik az eddig végzett munkával az előzetesen tervezett technológiai sorrendet.

A KISZ klub építésének következő szakaszában a most mennyezetet futó vízvezeték és fűtőcsöveknek kell csatornát ásni a padlózatba, ahová az egyetem műszaki dolgozói lesüllyeszthetik a csőrendszert. Le kell verni a falakról a vakolatot, és kiverni a villanyvezeték helyét a falakban, hogy a Kibernetikai Laboratórium dolgozói társadalmi munkafelajánlásukhoz híven minél előbb elkészíthessék a pinchehelyiségekben a klub tervezett világítását. — Ezek már lényegesen könnyebb munkálatok lesznek, mint az eddig elvégzették — ha tart a lelkesedésből, az energiából — főleg, ha a munkától eddig kissé érthetetlenül húzódozó elsőévesek is többet segítenek — akkor a tervezettnél előbb lehet majd befejezni a társadalmi munkában elvégzendő feladatokat. Reméljük, nem török meg a lendület, továbbra is szorgalmasan dolgoznak a JATE hallgatói, KISZ-tag fiatal oktatói, a központi épület alagsorában, s legközelebb újabb nevetek említhetünk a munkanaplóból a legszorgalmasabban dolgozók közül.

— Sz —

NSZK könyvkiállítás

Érdekes kiállítás volt november elején egyetemeink központi épületének Aulájában. 300 kiadónál 3 év alatt megjelent közel két és félezer könyvet, válogatást mutatott az NSZK Könyvkiadó Szövetsége és a Magyar Könyvtérjesztők Egyesülete. A kiállításon — amelyet *dr. Csákány Béla* rektorhelyettes üdvözlő szavai után *dr. Halász Előd* professzor, a JATE Német Nyelvi és Irodalmi Tanszékének vezetője nyitott meg — 28 szakcsoportban nagyon sok szép könyvet mutattak be. A nyugatnémet szépirodalmi, természettudományos, művészettörténeti, orvostudományi munkák mellett 25 magyar szerző németre fordított művét — köztük tudományegyetemünk volt professzorának, *Rédei Lászlónak* egyik matematikai munkáját, illetve a *Halász Előd* által készített magyar—német szótárt is — láthattuk.

Őszinte beszélgetés...

Dr. Márta Ferenc professzor, a József Attila Tudományegyetem rektora november 2-án fogadta a JATE öntevékeny művészeti csoportjainak vezetőit. Az őszinte, baráti hangú megbeszélésen a művészeti vezetők ismertették terveiket, problémáikat. A rektor elmondta azokat a követelményeket, amelyeket az egyetem vezetése a művészeti csoportokkal szemben támaszt és megígérte, hogy a jövőben a csoportok munkáját az eddigieknél is jobban fogják támogatni.

Madách Imre Irodalmi Színpadi Napok

November 5—7-én rendezték meg Balassagyarmaton hetedik alkalommal a Madách Imre Irodalmi Színpadi Napokat, melyre ezúttal a Szegedi Egyetemi Színpadot is meghívták. A bemutatott sorozatot, amely az idei évben a Népművelési Intézet hivatalos fesztiválja volt, az Egyetemi Színpad Stációk című műsorával vett részt. A hagyományos irodalmi színpadi formától némileg eltűnő előadás a szűri sorokban nagy vihart váltott ki. Hosszas vita után végülis úgy döntöttek, hogy az együttes teljesítményét nem jutalmazták díjjal. *Novák Zoltán*, az együttes tagja ezzel szemben a legjobb férfi alakítás különdíját nyerte el.